

РЕШЕНИЕ

№ 409

гр. София, 08.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 7-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и пети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Камелия Първанова

Членове: Георги Иванов
Димитър Мирчев

при участието на секретаря Мария Г. Паскова
като разгледа докладваното от Димитър Мирчев Въззивно гражданско дело
№ 20231000502750 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 – 273 ГПК.

С решение № 2659 от 23.05.2023 г. по гр. д. № 14905/2021 г. по описа на СГС, I-12 състав, е осъдена Прокуратурата на Република България (ПРБ) да заплати на М. П. М. с ЕГН: ***** от гр. *** сумата от 15 000 (петнадесет хиляди) лв. представляваща обезщетение по [чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#) за претърпени неимуществени вреди, вследствие на повдигнато му обвинение за престъпление по чл. 196а НК, вр. с чл.196, ал.1, т.2 вр. с чл.195, ал.1, т.4, пр. второ, във вр. с чл. 194, ал.1, във вр. с чл.20 ал.2, вр. с ал.1, вр. с чл.29, ал.1, б.“б“ НК, по което е бил оправдан с Присъда от 16.09.2016 г., постановена по НОХД №1674/2014 г. по описа на СГС, НО, 11 състав, влязла в сила на 04.09.2019 г., които неимуществени вреди се състоят в изтърпяване на мярката за процесуална принуда „задържане под стража“ за период от 8 месеца, негативни, психически емоции от престоя в ареста и повдигнатото му незаконно обвинение, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 04.09.2019 г. до окончателното изплащане на задължението.

Исковата претенция е отхвърлена като неоснователна за разликата над 15 000 лв. до пълно предявения размер от 26 000 лв. за причинени неимуществени вреди, изразяващи се във влошаване на здравословното му състояние в следствие на задържането му под стража, посттравматично разстройство, нервност, избухливост, безсъние, продължително и силно главоболие съпътствано от епилептични припадъци, сънуване на кошмари, като тези здравословни проблеми са станали и причина за раздялата му с жената, с която живеел на

семејни начала преди задържането му и от която има две деца, както и в това, че е станал затворен в себе си и подтиснат, ограничил е контактите си, в резултат на незаконосъобразното повдигане на обвинение за извършване на престъпление по по чл. 196а НК, вр. с чл.196, ал.1, т.2 вр. с чл.195, ал.1, т.4, пр. второ, във вр. с чл.194, ал.1, във вр. с чл.20 ал.2, вр. с ал.1, вр. с чл.29, ал.1, б. "б" НК, във връзка с което е било образувано НОХД №1674/2014 г. по описа на СГС, НО, 11 състав, по което е бил оправдан с влязла в сила присъда, ведно със законната лихва върху сумата от 26 000 лв., считано от 18.06.2013 г. до 04.09.2019 г. и върху сумата от над 15 000 лв. до 26 000 лв. за периода от 04.09.2019 г. до окончателното изплащане на задължението. Поради това, ПРБ е осъдена да заплати следващите се такси и разноски съразмерно на уважената част от исковете в полза на ищеца и на СГС.

Решението на градския съд е обжалвано със самостоятелни въззивни жалби, както от ищеца в частта, в която исковете му са били отхвърлени, така и от Прокуратурата на РБългария в частта, в която претенцията за неимуществени вреди е била уважена.

В жалбата на държавното обвинение се сочи, че в отхвърлителната му част, първоинстанционното решение било правилно, но в несъответствие с принципа за справедливост, визиран в чл. 52 ЗЗД, на ищеца била присъдена сумата от 15 000 лв. като следвало този иск да се отхвърли изцяло, а в условията на алтернативност се моли САС обезщетението за болки и страдания да се намали.

В обстоятелствената част на жалбата на ищеца се излага, че решението на СГС е постановено в нарушение на съдопроизводствените правила, като твърди, че първоинстанционния съд не бил обсъдил всички доводи и доказателства, оспорвайки изцяло решението в отхвърлителните му части. По отношение обезвредата за неимуществени вреди намира, че е нарушен чл. 52 ЗЗД и следвало да се присъди пълната поискана сума от 26 000 лв. В такъв смисъл отправя и искането си към САС, като се претендират разноски.

Никоя от страните не се е възползвала от правото си да подаде писмен отговор по реда на чл. 263, ал. 1 ГПК.

Въззивните жалби са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, отговарят на изискванията по чл. 260 и 261 ГПК и са допустими, като пред настоящата инстанция не са искани и не са събирани нови доказателства.

Според чл. 269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.второ ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването и приложението на закона от ВКС с ТР № 1/2013 г. по т.д. №1/2013 г. на ОСГТК - т.1.

Решението на СГС е валидно и допустимо. Ето защо, на основание чл. 269, изр. второ

ГПК, съдът следва да се произнесе само по оплакванията, наведени във въззивните жалби, които са свързани с приложението на материалноправната разпоредба на чл. 52 ЗЗД.

Хронологията на фактите в правния спор е следната:

Страните не спорят, а събраните в хода на съдебното дирене пред първата инстанция писмени доказателства удостоверяват, че на 18.06.2013г. ищецът е привлечен като обвиняем за извършено престъпление по чл.195, ал.2, т.4, т.7 вр. с чл.194, ал.1, вр. с чл.20, ал.2 НК, като с постановление от 06.02.2014г. деянието е преквалифицирано като такова по чл. 196а, вр. с чл.196, ал.1, т.2 вр. с чл.195, ал.1, т.4, пр. II, във вр. с чл. 194, ал.1, във вр. с чл.20 ал.2, вр. с ал.1, вр. с чл.29, ал.1, б.„б“ НК, като по отношение на него е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ с определение на СРС от 19.06.2013г., което е влязло в сила на 28.06.2013г. след потвърждаването му с определение на СГС.

На 11.04.2014г. в СГС е внесен обвинителен акт срещу трима обвиняеми, един от които е ищецът М. М. за престъпление по чл. 196а, вр. с чл.196, ал.1, т.2 вр. с чл.195, ал.1, т.4, пр. II, във вр. с чл.194, ал.1, във вр. с чл.20 ал.2, вр. с ал.1, вр. с чл.29, ал.1, б.„б“ НК. С Разпореждане от 12.05.2014г. съдията –докладчик е прекратил съдебното производство и е върнал делото на СГП за отстраняване на допуснато съществено процесуално нарушение. Последното е било отменено от въззивния съд и делото отново е върнато на СГС. Последвал е отвод на докладчика, след което последващият такъв с разпореждане от 30.06.2014г. е насрочил делото за предварително изслушване от страните на 28.07.2014г. Съдебното производство пред първата инстанция е приключило на 16.09.2016г. с постановяването на оправдателна присъда, като ищецът в качеството на обвиняем и защитникът му са станали причина за отлагане на делото само веднъж, относно периода от 18.09.2015г. до 23.11.2015г.

Присъдата е била протестирана, като в тази връзка на 21.09.2016г. образувано ВНОХД №317/2017г. по описа на САС, НО, 6 –ти състав. Въззивният съд постановява на 29.11.2017г. решение, с което потвърждава присъдата. Решението на САС е протестирано пред ВКС, където на 24.04.2018г. е образувано КНД №428/2018г. по описа на ВКС, НО, което приключва с решение от 25.06.2018г., в което решението на САС е отменено, а делото е върнато за разглеждане от друг състав на същия съд.

Така, на 26.06.2018г. е било образувано ВНОХД №858/2018г. по описа на Апелативен съд-София. В хода на това производство защитникът на ищеца не се явява в заседанието на 19.01.2018г., поради което делото е отложено за 10.12.2018г. С Решение на САС от 14.08.2019г. присъдата е потвърдена, като това решение не е протестирано, и макар да не е отбелязано, то, както и присъдата са влезли в сила на 04.09.2019г. От справка за съдимост, справка за задържане в арест издадена от ГД„ИН“ и писмо от НСЛС от 19.01.2022г. се установява, че ищецът е осъждан многократно преди задържането му на 18.06.2013г., търпял е взетата спрямо него мярка за процесуална принуда „задържане под стража“ по процесното наказателно производство в периода от 18.06.2013г. до 18.02.2014г., като за периодите от 07.04.2015г. до 14.07.2015г., от 21.08.2019г. до 29.10.2019г. и от 26.08.2020г. до 23.03.2021г.

той е бил задържан в ареста във връзка с други наказателни производства.

Пред първата инстанция са събрани и гласни доказателства чрез разпит на свидетеля И.. От показанията на този свидетел се установява, че ищецът е живял с една жена на семейни начала, като той счита, че двамата са имали три деца. Жената е напуснала ищеца малко преди да го освободят от ареста. Ищецът е бил задържан няколко пъти, включително е излежавал и присъда с наказание „лишаване от свобода“. Свидетелят сочи, че след излизането му от затвора, ищецът започнал да се оплаква от силно главоболие. Заявява, че ищецът пие лекарства за главоболието, без които не можел.

От заключението на вещите лица по приетата в СГС комплексна съдебно-медицинска експертиза се установява, че към датата на задържането на ищеца-18.06.2013г. той е страдал от състояние след оперативно лечение за травматична руптура на тънко черво, след вътремозъчен кръвоизлив в ЛГМХ и след оперативно лечение за АВ малформация на лява външна сънна артерия и симптоматична епилепсия. През 2010г. и 2011г. той е бил опериран, като и двете оперативни интервенции са протекли без усложнения, а след втората не е имало остатъчен неврологичен дефицит. Епилептичен пристъп е бил наблюдаван у ищеца преди оперативната интервенция за мозъчната малформация през 2011г. със загуба на съзнание, без гърчова симптоматика, предшестван от силно главоболие, говорни нарушения, еднократно повръщане и частична моторна афазия. След мозъчната операция той е оставен на профилактична антиконвулсивна терапия. В периода от 07.2011г. до 11.11.2013г. ищецът е бил лекуван в СБАЛЛС с диагноза „Тензионно главоболие“, без огнищна неврологична симптоматика, включително говорни нарушения при стабилни жизнени показатели с бързо повлияване на субективните оплаквания от главоболие от приложената терапия. С ЕР на ТЕЛК/15.01.2015г. на ищеца са определени 76 % ТНР за остатъчна лека моторна афазия и симптоматична епилепсия-редки пристъпи.

Предвид тези данни и извършеното изследване за целите на експертизата вещите лица сочат, че при ищеца липсват обективни данни за влошено соматично състояние и остатъчен неврологичен дефицит на доказаните преди престоя в ареста заболявания.

По основателността на иска за обезщетяване на неимуществени вреди:

Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органи на прокуратурата от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано – чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ.

Прокурорът е държавният орган, който проверява съставлява ли деянието престъпление и правилна ли е квалификацията, има ли основание за прекратяване, спиране или разделяне на наказателното производство, събрани ли са доказателствата необходими за разкриване на обективната истина, подкрепя ли се обвинението от доказателствата по делото и пр. Ако намери че обвинението е доказано, прокурорът съставя обвинителен акт и поддържа обвинението в съдебната фаза на производството.

Безспорно е в случая, че ищецът М. М. е бил оправдан по повдигнатото му обвинение, като незаконността на обвинението, от гледна точка на приложимия ЗОДОВ, винаги се разглежда от гледна точка на крайния резултат – обявяване за невиновен на подсъдимия с влязла в сила присъда на наказателния съд, а това в случая е факт.

Ето защо, искът за обезщетяване на неимуществени вреди от незаконното обвинение в извършване на престъпление, за което лицето е оправдано, намира своето основание в закона.

По отношение на присъденото от СГС обезщетение за морални вреди от 15 000 лв. (при предявена претенция от 26 000 лв.) са налице оплаквания и от двамата въззвиници досежно приложението на разпоредбата на чл. 52 ЗЗД.

За да се направи преценка за справедливия размер на обезщетението за неимуществени вреди, правнорелевантните фактори, които САС следва да отчете са следните: а) общият (съвкупен) период на наказателното преследване спрямо ищеца, който е бил около пет години и десет месеца, считано от момента на задържането му до постановяването на окончателния съдебен акт; б) вземането на най-тежката мярка за неотклонение спрямо него- „Задържане под стража” за период от осем месеца; в) липсата на данни за публично разгласяване на случая; г) наличието на обсъдените гласни доказателства относно твърдените в исковата молба претърпени неимуществени вреди; д) тежестта на повдигнатото му обвинение по реда на НК от гледна точка на разясненията, дадени в чл. 93, т. 7 НК; е) времевият период на наказателното преследване и социално-икономическите условия в страната в този период.

Предвид изложеното по-горе, съдът намира, че в производството по делото не се установява влошаване на здравословното състояние на ищеца в следствие на задържането му под стража, изразяващо се в посттравматично разстройство, нервност, избухливост, безсъние, продължително и силно главоболие съпътствано от епилептични припадъци, сънуване на кошмари, като тези здравословни проблеми са станали и причина за раздялата му с жената, с която живеел на семейни начала преди задържането му, и от която има две деца, а освен това, че е станал затворен в себе си и подтиснат, като е ограничил контактите си. Фактор, който способства увеличаване размера на обезщетението е това, че М. е прекарал осем месеца в следствения арест с МНО „Задържане под стража”, а ноторно известни са лошите битови условия в тези места, което увеличава интензитета на търпените болки и страдания.

Продължителността на наказателното производство в досъдебната и съдебната фаза развила се пред първоинстанционния, въззивния и касационния съд, настоящият състав на САС намира, че не излиза извън рамките на разумните срокове. Няма данни по делото, че поведението на ищеца или защитникът му са допринесли за продължителността на наказателното производство, освен за периодите от 18.09.2015г. до 23.11.2015г., и от 19.11.2018г. до 10.12.2018г., които са незначителни.

С оглед на всички тези обстоятелства и при прилагането на принципа на справедливост за

определяне на размера на обезщетението, съобразявайки периода на развитото се наказателно производство и отражението му върху личността и начина на живот на ищеца и при отчитане на вида, характера, интензитета и продължителността на увреждането му, съдът намира, че справедливото обезщетение за претърпените неимуществени вреди възлиза на сумата от 15 000 лева.

Такава е и преценката на Софийския градски съд, с която САС се солидаризира изцяло. Оплакванията в двете въззивни жалби по приложението на чл. 52 ЗЗД са неоснователни и те следва да се оставят без уважение.

Ето защо, решението на СГС ще следва да се потвърди изцяло. Относно разноските, процесуалният представител на М. М. претендира сумите от 1400 лв. заплатено адвокатско възнаграждение и 5 лв. заплатена държавна такса, но поради неоснователността на жалбата на ищеца, разноски не следва да му се присъждат. Видно от договора за правна помощ и съдействие на л. 19, възнаграждението от 1400 лв. е заплатено само за изготвяне и подаване на въззивната жалба на физическото лице против първоинстанционното решение, а както стана ясно, тя е неоснователна.

Воден от горното, Софийски апелативен съд, ГО, седми състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 2659 от 23.05.2023 г. по гр. д. № 14905/2021 г. по описа на СГС, I-12 състав.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд на Република България в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____